

ХЕРСОНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

III Міжнародна науково-практична конференція

28-29 квітня 2021 року

**MODERNIZATION OF ECONOMY:
CURRENT REALITIES, FORECAST SCENARIOS
AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

III International scientific-practical conference

28-29th of April 2021

**Херсон – 2021
Kherson – 2021**

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Голова організаційного комітету конференції:

Шандова Наталія Вікторівна – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон, Україна

Заступник голови організаційного комітету конференції:

Олійник Наталія Миколаївна – к.т.н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон, Україна

Члени організаційного комітету конференції:

Бардачов Юрій Миколайович – д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ректор ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон, Україна

Савіна Галина Григорівна – д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон, Україна

Ковальов Анатолій Іванович – д.е.н., професор, ректор

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Одеса, Україна

Сабольч Нагі (Dr. Szabolcs Nagy) – habil., PhD, M.Sc. in Business Economics, Vice Dean for International Relations, Head of Department of Marketing Strategy & Communication, Associate Professor УНІВЕРСИТЕТ МІШКОЛЬЦА, м. Мішкольц, Угорщина (UNIVERSITY OF MISKOLC, Miskolc, Hungary)

Алі Солтані (Ali Soltani) – PhD, MURP, BE., PIA, Professor of Urban Design/Planning

ШИРАЗСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Шираз, Іран (SHIRAZ UNIVERSITY, Shiraz, Iran)

УНІВЕРСИТЕТ ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ, м. Аделаїда, Австралія (UNIVERSITY OF SOUTH AUSTRALIA, Adelaide, Australia)

Білорусов Сергій Георгійович – к.т.н., доцент, Заслужений працівник освіти України, директор

ХЕРСОНСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, м. Херсон, Україна

Кубіній Наталія Юрївна – к.е.н., професор, Заслужений економіст України, професор кафедри економіки і підприємництва, директор Бізнес-центру УжНУ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ», м. Ужгород, Україна

Дмитрієва Наталія Юрївна – к.э.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та світової економіки

УО «ГОМЕЛЬСЬКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ», г. Гомель, Республіка Беларусь

Макаренко Сергій Миколайович – к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та адміністрування

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон, Україна

Лукаш Світлана Миколаївна – к.е.н., доцент, заступник декана факультету економіки та менеджменту

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Суми, Україна

М 74 Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (28-29 квітня 2021 р., м. Херсон). – Херсон: Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. – 448 с.

ISBN 978-617-7941-26-1

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки, бізнес-аналітики та підприємництва Херсонського національного технічного університету (Протокол № 4 від 28.05.21 р.)

Матеріали учасників конференції друкуються в авторській редакції. За дотримання норм авторського права та достовірність наведених фактичних даних відповідає автор матеріалів.

УДК 330.3-026.16

ISBN 978-617-7941-26-1

© Херсонський національний технічний університет, 2021
© Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки, 2021

Nehme Mohamad, Brin Pavlo. SCENARIOS OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IMPLEMENTATION DEPENDING ON THE COMPANY'S GROWTH STAGE.....	66
Орлик О.В. СУЧАСНІ ІНТЕРНЕТ-ІНСТРУМЕНТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	68
Островська Г.Й. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	71
Приліпота А.Д., Нагорна І.І. ВИДИ СТРАТЕГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	74
Савіна Г.Г., Олійник Н.М., Луцишен В.С. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД «ОЗЕЛЕНЕННЯ» ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ.....	77
Сазонова В.М., Сорвиров Б.В. УНИВЕРСИТЕТ КАК ЭЛЕМЕНТ ИННОВАЦИОННОГО ПРОЦЕССА В ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ.....	79
Сакаль О.В., Третяк Н.А., Третяк М.А. ЕКОНОМІЧНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНІЙ СФЕРІ: НЕПОДАТКОВІ БЮДЖЕТНІ НАДХОДЖЕННЯ.....	82
Сисоєнко І.А., Семибратня В.В. РЕАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ.....	85
Скрипник М.І., Крахмальова Т.А. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «РОЗВИТОК».....	87
Солоненко Ю.В., Романюк І.В. ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ.....	89
Стоянова О.В., Зубкова К.В., Миколюк А.В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СИРОВИННИМИ РЕСУРСАМИ ПЛОДООВОЧЕВИХ КОНСЕРВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	91
Сундук А.М. ПРИНЦИПИ МОДЕЛЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ З ВРАХУВАННЯМ ПОЗИЦІЙ СТЕЙКХОЛДЕРІВ.....	93
Тішеш П.П. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЧНОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ.....	95
Турчіна С.Г., Довженко А.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	97
Удовіченко С.О. (Науковий керівник Віннікова І.І.) ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	100
Фіалковський А.Р. ЕКСПЛІКАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ.....	102
Хринюк О.С., Гуменюк Б.Є. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ БІЗНЕС-ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ.....	104
Чекан І.В. КУЛЬТУРА «SHARING ECONOMY».....	107
Чередніченко О.О. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	109
Чміль Г.Л. ТЕХНОЛОГІЇ RFID ТА ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «ТОРГІВЛЯ 4.0».....	112
Шандова Н.В., Дощенко О.В. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОЇ В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ПАНДЕМІЇ.....	114
Chen Fuli (陈富立), Pasko Oleh. ANALYSIS ON THE FACTORS OF ENHANCING THE INFORMATION DISCLOSURE OF ENTERPRISE'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	117
Zhang Li, Pasko Oleh. ACCOUNTING CONSERVATISM AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY NEXUS: EVIDENCE FROM CHINA.....	119
Zhang Yang, Pasko Oleh. THE EVOLUTION OF CSR IN CHINA.....	120

витрачений на отримання цього результату. Фактично показник демонструє розмір коштів компанії, які можна використовувати на сплату кредитів і дивідендів. Тобто, визначається здатність організації відповісти перед контрагентами за своїми зобов'язаннями.

Прогноз на 2021-2023 роки демонструє ріст економічних показників, проте 2022 рік відмічається спадом. У 2023 році підприємство виходить на близький рівень до 2019 року, який був найуспішнішим для компанії з усіх аналізованих років. Така тенденція пояснюється впливом глобальних змін в економіці всіх країн за останній час. Багатьох торкнулися примусова зупинка і необхідність віддаленої роботи, і зрозуміло, що це повинно було привести до втрачених доходів, але дуже непросто це все висловити в цифрах і відокремити фактор коронавірусу від інших факторів, а крім того - визначити, в який момент відбудеться повернення до стану "business as usual" (якщо взагалі відбудеться).

Список літератури

1. Собрание акционеров Berkshire Hathaway 2003 года, годовой отчет Berkshire Hathaway 2002 года. URL: <https://www.buffett.online/ebitda/> (дата звернення 21.04.2021).
2. Павленко О. І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнес навігатор*. 2010. № 2 (19). С. 72-78.

Чміль Г.Л.

*к. е. н., доцент, доцент кафедри маркетингу і комерційної діяльності,
Харківський державний університет харчування та торгівлі,
м. Харків, Україна*

ТЕХНОЛОГІЇ RFID ТА ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «ТОРГІВЛЯ 4.0»

В епоху глобальних інформаційно-технологічних змін поширення Big Data в управлінській інформаційній системі ритейлу пов'язано з іншими передовими технологіями (RFID-технології, Інтернет речей, кіберфізичні системи, штучного інтелекту тощо). Так, досягти оптимального рівня ефективності процесу зберігання (утримання) товарних запасів, їх переміщення та реалізації можливо при використанні RFID-технології (Radio Frequency IDentification, безконтактна радіочастотна технологія), яка активно застосовується в логістиці масштабованих територіально торговельних мереж (Ашан, Metro, Велмарт, Сільпо, Клас). Специфікою цієї технології є застосування рідера, «електронного пристрою для читання даних про об'єкт» та RFID – мітки (RFID-тег), «мініатюрного запам'ятовуючого пристрою, який складається з мікрочіпа, що зберігає інформацію, і антени, за допомогою якої мітка передає і отримує дані» [1]. Як засвідчують експерти, RFID – мітки майже неможливо підробити. RFID-технологія є трендом в сегменті ритейлу і надає ряд можливостей для аналізу, контролю, управління товарними запасами та підвищення рівня якості обслуговування покупців.

Проведені дослідження свідчать, що RFID-технологія має взаємозв'язок з відомою в інформаційному середовищі технологією Інтернет речей (Internet of Things, скорочено, IoT) шляхом підключення більшості пристроїв за допомогою радіозв'язку. Дана технологія орієнтована на здійснення бізнес-процесів в сучасному інформаційному середовищі: за участю людини, без прямого її зв'язку з комп'ютерною технікою або дистанційна взаємодія людини з «розумними» пристроями.

Повністю погоджуємося з Барановим О.А., який активно займається дослідженнями в сфері правого застосування даної технології та зазначає, що «Інтернет речей – радикальний шлях, метод і засіб для того, щоб в нашому сучасному глобалізованому

і взаємопоєднаному світі рішення, які приймаються, максимально не залежали від суб'єктивного фактору (людини) і повністю відповідали динамічно мінливим параметрам стану внутрішнього та зовнішнього середовища людської діяльності, зовнішніх і внутрішніх впливів, а також поставленим системним глобальним та локальним цілям» [2]. Наразі технологія Інтернет речей як реалізація концепції «Торгівля 4.0» дозволяє забезпечити:

- семантичне узгодження між фізичними об'єктами (пристроями, машинами, об'єктами з унікальними ідентифікаторами) та їх інформаційною інтерпретацією у віртуальному середовищі на основі протоколів передачі даних;

- об'єднати засоби фізичного походження, враховуючи норми, правила та встановлені обмеження.

Інтернет речей споживчих товарів (або споживчий Інтернет речей) відноситься до усіх приладів і рішень, що стосується окремих кінцевих споживачів», а «сегментувати його можна на ринок IoT приладів, IoT обладнання, IoT платформ та IoT послуг». Об'єктами Інтернету речей в торговельній галузі є охоронна система з камерами спостережень на складах та торгових залах, система кондиціонування в приміщенні магазину, транспортні засоби з GPS, устаткування, які оснащені датчиками або сенсорами, платіжні термінали в торговельних центрах. Реалізація технології Інтернет речей в контексті сучасних розрахунків з покупцями, постачальниками, державою в підприємствах торгівлі відбувається в частині фінансових послуг за транзакційними операціями, які в окремих випадках, можуть здійснюватися автоматично та систематично, без людини, але з її дозволу та прийнятого рішення на згоду про списання грошей з рахунку на постійній основі через платіжні системи. Очевидно, що дана технологія набирає все більше популярності в суспільстві, оскільки у міжнародній практиці розрахунки за товари здійснюють банківською картою більше ніж 65 %, а через систему електронних платежів – 30 %, що позитивно впливає розвиток ритейлу в Всесвітній мережі Інтернет [3-4].

Заслужує на увагу в сфері Інтернету речей для торговельних підприємств, що займаються транспортуванням товарів та зберіганням в особливих умовах є проект «Modum.io», що базується на інтеграції роботи сенсорних датчиків та технології блокчейн [5]. При транспортуванні датчики фіксують показники щодо умов перевезення (вологість, температурний режим та інші параметри), а при надходженні товару до складу магазину зафіксовані пристроями дані звіряють з встановленими параметрами до умов перевезення через смарт-контракт Ethereum, після чого товар оприбутковують та здійснюють оплату. Дана технологія допоможе організувати ефективний та результативний процес з логістики постачання товарів (за даними експертів в 2030-2040 р. технології Інтернету речей дозволять в 10-15 разів зменшити логістичні витрати) та отримати конкурентні переваги по відношенню до тих підприємств, які ще не застосовують в повному обсязі можливості Інтернет речей. Вище розглянутий проект добре інтегрується з процесом організації транспортної логістики торговельного підприємства та дозволяє здійснити комп'ютерну діагностику технічних показників транспортних засобів, попередити про можливі порушення в роботі транспортного засобу, повідомити при найближчі до об'єкту станції технічного обслуговування (геолокація), визначити варіанти ремонту або модернізації транспортного засобу при його підключенні до хмарних сервісів.

Отже, активним компонентом галузевої концепції «Торгівля 4.0» виступає Інтернет речей, який поєднає торговельні процеси (постачання, зберігання та реалізація товарів), регуляторами яких виступає логістична та маркетингова діяльність, та процеси формування інформаційного, фінансового та техніко-технологічного забезпечення в цілісну систему управління товарорухом для прийняття рішень за умов можливості обробки великих масивів даних. Саме цілісний підхід в контексті Індустрії 4.0 дозволить реалізувати потенціал Інтернету речей у визначеній стратегії розвитку діяльності торговельних підприємств.

Список літератури

1. Шапарець М. С. Дослідження технічних особливостей RFID-системи на основі Arduino. *Електронна та Акустична Інженерія*. 2019. Т. 2. № 3. С. 44-49.
2. Баранов О. А. Інтернет речей (IoT): мета застосування та правові проблеми. *Інформація і право*. 2018. № 2. С. 31-44.
3. Чміль Г. Л. Трансформація поведінки економічних суб'єктів споживчого ринку в умовах цифровізації. *Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу* : монографія / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2020. С. 374-383.
4. Savytska N., Chmil H., Hrabynnikova O., Pushkina O., Vakulich M. Behavioral Models for Ensuring the Security of Functioning and Organizational Sustainability of the Enterprise. *Journal of Security & Sustainability Issues*. 2019. Vol. 9. No. 1. P. 63-76. [http://doi.org/10.9770/jssi.2019.9.1\(6\)](http://doi.org/10.9770/jssi.2019.9.1(6))
5. Огірко І. В. Технології мереж для інтернету речей. *Матеріали науково-практичної конференції. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження*, 24 жовтня 2017 р. Київ : НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Вид-во: «Політехніка». 2017. С. 44-52.

Шандова Н.В.

*д. е. н., професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна*

Дощенко О.В.

*аспірант кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна*

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОЇ В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ПАНДЕМІЇ

Поширення пандемії зумовило зміну соціально-економічної системи та внутрішнього споживчого ринку України, як наслідок вплинув на економічний розвиток підприємств харчової промислової. В середньо та довгостроковій перспективі харчова галузь вирішуватиме проблеми порушення ланцюгів постачання, негативних ефектів впливу на міжнародну торгівлю, управління персоналом та попитом на продукцію на внутрішньому ринку України. Зазначене потребує вивчення потенційних трансформацій та перспектив розвитку галузі.

За даними Державного комітету статистики України, 46% підприємств харчової промисловості стверджують про відсутність змін обсягів виробництва продукції за останні три місяці (грудень 2020 – лютий 2021 року), 43% вказують про скорочення показника, 11% – про зростання [4]. Оцінка відповідей щодо обсягів замовлень на виробництво була наступною: 47% вказали про відсутність змін, 42% – про скорочення та 11% про зростання. Оцінені значення поточного обсягу замовлень на виробництво продукції (попиту) були наступні: 57% відмітили достатність попиту, тоді як 42% – недостатність попиту у березні 2021 року [4]. 79% харчових підприємств стверджують про достатність поточного обсягу запасів готової продукції, для 7% – обсяги дуже малі, для 12% – відсутні [4].

Як наведено у табл. 1, в умовах пандемії підприємства очікують змін в обсягах виробництва та відмічають можливе скорочення (17-30% підприємств очікують скорочення),

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

Scientific publication

**MODERNIZATION OF ECONOMY:
CURRENT REALITIES, FORECAST SCENARIOS
AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

Proceedings of the III International scientific-practical conference

ISBN 978-617-7941-26-1

Підписано до друку 15.06.2021. Формат 60x 84/16.
Папір офсетний Наклад 300 примірників.
Гарнітура Times New Roman. Друк ризографія.
Ум. друк. арк. 29,39. Обл.-вид. арк. 31,60.
Замовлення № 1985.

Видано з готового оригінал-макету

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи:
серія ХС № 48 від 14.04.2005

видано Управлінням у справах преси та інформації

73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.

Тел. (050) 133-10-13, (050) 514-67-88

e-mail: printvvs@gmail.com